

Prati H.
1936. júl. 21.

4

Muzeumi célokra használják fel a Városház-utcai barokk-épületet az új városháza felépítése után.

Legutóbb nyomatékos kijelentések történtek a főváros vezetősége részéről arra vonatkozóan, hogy a jövő évben föltétlenül meg fogják kezdeni a Budapesthez mint világvároshoz méltó új városháza felépítését s erre a célra máris 10 millió pengőt vettek számításba. Az új városháza megépítését most már kétségtelenül sietteti a Károly király-ut küszöbönálló átrendezése, valamint az új sugárut megnyitásával kapcsolatos munkálatok megkezdése.

Az új városháza felépítésének első állomása a mai Központi városház Károly király-uti szárnyának a lebontása lesz s ennek helyébe fog kerülni a sokemeletes, impozáns új épület. A Városház-utcai gyönyörű barokk-épület lebontásáról természetesen nincs szó, miután ez műemléknek van nyilvánítva s alighanem valamilyen muzeumi hivatást fog betölteni, mihelyt a főváros jelenlegi hivatalai kiköltöznek belőle.

A feljegyzések szerint a török hódoltság alól felszabadult Pest városának első nagyszabású építkezése volt ez a monumentális, gyönyörű palota s felépítésének eszméje *Széchenyi György* esztergomi érsektől eredt. Az érsek ugyanis végrendeletében meghagyta, hogy a beteg, sebesült és rokkant katonák számára nagyszabású kórházat és menhelyet építsenek Pest városában. Jelentős összeget hagyományozott erre a célra s 1695-ben bekövetkezett halála után rögtön megindultak az előkészítő munkálatok az örökhatározó kivánságának teljesítésére. Kisebb-nagyobb akadályok folytán azonban az építkezés megkezdődése több mint husz évig váratott magára s csak 1716-ban került a sor az alapkövételére.

Az épület terveit *Prati Fortunatus* akkori nagyhírű kamarai építész készítette el s az ő vezetése alatt indult meg most már ez a nagyszabású építkezés, melynek rövidesen messze földön híre támadt s csodájára jártak mindazok, akiket az utjuk Pest városába hozott. Utóbb a bécsi udvari haditanács rendelkezése folytán *Martinelli Antal* építőmester vette át a munkálatok vezetését, és pedig azzal a kifejezett utasítással, hogy az épület katonai jellegét igyekezék minél jobban kifejezésre juttatni. *Martinelli* építőmesterben azonban nyilván győzött az építőművész, a stílus és a formák áhitatos szeretete a hivatalnok kényszerű alkalmazkodása fölött s a gyönyörű homlokzati elgondolás épségben tartása mellett csupán bizonyos alsóbbrendű változtatásokat eszközölt elődjének tervén, főként az épület beosztása tekintetében.

Az építkezés az 1740-es évek elején ért véget s hátsó része az akkori városfalig terjedt. A jelenlegi Károly-köruti részt jóval később építették meg s disztelen, semmitmondó külseje a legcsekélyebb logikai összefüggésben sincs a gyönyörű barokk-homlokzattal. Az épület 1784-ben II. József rendelkezése folytán gránátos-laktanya lett — az előtte elhuzódó utcát, a mai Városház-utcát hosszú időn át Gránátos-utca néven ismerték — míg maga az épület Károly-kaszárnya néven szerepelt a köztudatban. *Ferenc József* uralkodása alatt, 1870-ben építettek hozzá a Károly király-uti sivar, disztelen, tipikusan kaszárnyastílusú szárnyat.

Az épület a múlt század végén ment át a főváros tulajdonába, és pedig az 1894. évi XX. tc. alapján s az épület megfelelő átalakítása mintegy három esztendő telt igénybe.